

نقش جدید و مهم حسابداران حرفه‌ای در ارزیابی ریسک حقوق بشر

وقتی که موسسه‌های حقوقی به استخدام همکارانی با تخصص حقوق بشر، به‌عنوان مشاور کسب‌وکار می‌پردازند، کسب‌وکارها درکل باید به این موضوع با حساسیت نگاه کنند. در چندماه گذشته و در گستره‌ای از رویدادها، می‌توان به‌طور مستقیم از چنین وابستگان جدید حرفه‌ای حقوقی، چیزهایی درباره پویای افق و چگونگی تغییر چشم‌انداز درارتباط با مسئولیت بنگاه، شنید. حقوق بشر در کسب‌وکار، حوزه‌ای نوپدید و در حال شتاب است و هیچ کسب‌وکاری، بدون بررسی‌های بیشتر که کل زنجیره عرضه آنها «پاک» است، نمی‌تواند با اطمینان بیاساید. ارزیابی و رسیدگی به ریسک‌های درونی در این حوزه نیز به‌طور روشن وظیفه حسابداران حرفه‌ای است.

طی سال‌های گذشته، محیط عملیاتی کسب‌وکار به‌طور برگشت‌ناپذیری تغییر کرده است. به‌طور فزاینده‌ای از شرکتها خواسته می‌شود که پاسخگو باشند، تا نشان دهند که برای پیشگیری از فاجعه‌هایی مانند فروپاشی کارخانه پوشاک رانا پلازا (Rana Plaza) در سال ۲۰۱۳ در بنگلادش که بیش از هزارتن را قربانی کرد، چه کرده‌اند.

تنها صنعت پوشاک نیست که زیر تاثیر پیامدهای مشکلات مربوط به حقوق بشر قرار گرفته است. به‌تقریب همه محصولات که روی میز شما هستند، از دستگاه منگنه تا تلفن، ممکن است اجزایی داشته باشند که به‌وسیله عرضه‌کننده‌ای تامین می‌شود که حقوق بشر را نقض کرده است؛ نیروی کار اجباری یا نیروی کار کودکان، محیط کاری خطرناک، پاکسازی زمین، فرسایش محیطی، تعرض به انسانها، استفاده نادرست از داده‌ها (نقض حریم خصوصی و به‌اشتراک‌گذاری بدون اجازه مطالب). در خانه، در یخچال خود را باز کنید: موادی از منبع کشاورزی و ماهیگیری، ممکن است سرشار از رویه‌های غیرمنصفانه در عمق زنجیره تولید و عرضه باشد.

چارچوب حفاظت، احترام و حقوق جبرانی سازمان ملل متحد^۱ (PRR)، نقش بخش خصوصی و عمومی را در ارتباط با

مسئولانه را پذیرفته است؟ مانند پیمان جهانی ملل متحد آیا سازمان بررسی کرده است که چگونه عملکردهایی مانند خرید را در الزامهای انتظامبخشی لحاظ می‌کند؟ یا آزمون درستی بنگاه را به انجام می‌رساند؟

مهم است که نسبت به تغییرها در چشم‌انداز انتظامبخشی و قانونی آگاه بمانیم. با توسعه قوانین ملی جدید، مانند **قانون برده‌داری نوین**^۴ در بریتانیا، الزامهای خاص در **قانون داد-فرانک (Dodd-Frank)** در ایالات متحد، یا برنامه اقدام ملی در کشورهای مختلف، که همسو با اصول راهنما هستند، این حوزه در حال سرعت‌گرفتن است.

راهبردهای کنونی کسب‌وکار و طرحهای شرکتی باید بررسی شوند تا هرگونه ریسک حقوق بشری که ممکن است بر ذینفعان اثر نادرست بگذارد، شناسایی شود. اطلاعاتی باید جمع‌آوری شود که به ریسک می‌پردازد. باید یک ارزیابی مستمر از چگونگی تعامل با چنین ریسکهایی انجام شود؛ چه به‌طور مستقیم باشد و چه از طریق یک زنجیره تامین گسترده‌تر. باید بدانیم که چنین واکنشهایی ممکن است زمان‌بر باشد و به تلاشهای مداوم و هماهنگ نیاز دارد. برای نمونه، شرکت **یونی‌لور (Unilever)** که محصولاتش در سطح جهان مصرف‌کننده دارد، با میلیون‌ها ذینفع که ممکن است در زنجیره تامین داشته باشد، می‌پذیرد که می‌تواند بعضی از قسمت‌ها را کنترل کند، اما بر بقیه قسمت‌ها تنها توان اثرگذاری دارد. شناسایی مشکلات موجود در زنجیره، سپس جستجو برای بازخورد و به‌اشتراک‌گذاری دانش به‌دست‌آمده، به حل این مسائل کمک می‌کند و نیاز به بهبود مستمر با شفافیت و پاسخگویی به‌عنوان محرکهای ضروری را آشکار می‌سازد. همکاری با دیگر سازمانها در زنجیره تامین ضروری است؛

به‌ویژه در گزارشگری شرکتی و همچنین تعلیم و توسعه، تا درک و آگاهی از فرایندها و رویه‌های مربوط بهبود یابد. به‌عنوان نمونه، شرکت **معدنی نیومونت**^۵، با درگیر شدن در درون شرکت در سراسر مناطق و قسمت‌ها، و در بیرون شرکت با متخصصان حقوق بشر، این همکاری را از طریق مشخص ساختن چشمگیرترین ریسکهای حقوق بشر که پیش‌روی شرکت است، نمایان کرده است. معدن‌کاری به‌طور مشخص یک بخش پرخطر است و پیامدهای نقض حقوق

حقوق بشر در کسب‌وکار تعیین کرده است:

• دولتها وظیفه دارند از حقوق بشر حفاظت کرده، به آن احترام بگذارند و آن را ارتقا دهند؛

• شرکتهای مسئولیت دارند به حقوق بشر احترام بگذارند؛ و

• قربانیان آسیبهایی مرتبط با کسب‌وکار باید به حقوق جبرانی دسترس داشته باشند.

چارچوب حفاظت، احترام و حقوق جبرانی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۱ با توافق بر اصول راهنمای کسب‌وکار و حقوق بشر، رونق پیدا کرد. سازمانهای گوناگون زیادی در سراسر جهان، شامل بنگاه‌های بزرگ و کوچک از بخشهای متنوع صنعتی، این اصول راهنما را پذیرفته، تایید و در فعالیتهای روزانه خود از آنها استفاده می‌کنند. این اصول، اثر در حال‌رشدی بر گستره‌ای از بخشها و جوامع دارند؛ چه جامعه شهری، چه دولتها، سرمایه‌گذاران و سازمانهای چندوجهی و بین‌المللی، و همچنین گستره‌ای از انجمنهای حرفه‌ای.

همانطور که می‌دانیم، حسابداران حرفه‌ای مسئول کمک برای تدبیر در راهبردهای کسب‌وکار، تحلیل پیامدهای تصمیمهای مربوط به کسب‌وکار، پیش‌بینی عملکرد و پیشنهاد بهبود برای کسب‌وکار هستند. آنها همچنین باید نسبت به مسائل یا ریسکها آگاه بوده و به آنها بپردازند. بنابراین، روشن است که آنها در کمک به شرکتهای در احترام به حقوق بشر در کسب‌وکار، نقش مشخصی برای ایفا کردن دارند.

در همین راستا، رهنمود **حسابدار مدیریت خبره جهانی (CGMA)** با عنوان **حقوق بشر در کسب‌وکار: تحول و پذیرش**^۲ با همکاری شبکه **پیمان جهانی ملل متحد**^۳ در بریتانیا تهیه شد. این رهنمود در نظر دارد به حسابداران حرفه‌ای کمک کند تا نشان دهند چگونه می‌توانند به بهترین شکل مسائل حقوق بشر را در نظر گرفته و سپس از طریق کسب‌وکارهای خود به آنها بپردازند. همچنین، آنها می‌توانند از دیگران آموخته و با آنها همکاری کنند، تا حقوق بشر را در جوامعی که در آن فعالیت می‌کنند، رعایت کنند.

این رهنمود پرسشهای مهمی را در خصوص آنچه حسابداران باید از خود و از کسب‌وکار بپرسند، مطرح می‌کند، که این‌گونه شروع می‌شود: آیا سازمان تعهد عمومی ارائه داده است تا به حقوق بشر احترام بگذارد؟ یا استاندارد کسب‌وکار

ارزیابی و رسیدگی به ریسک‌های درونی در حوزه حقوق بشر وظیفه حسابداران حرفه‌ای است

ریسک و به‌دست‌آوردن فرصت‌ها سریعتر اتفاق می‌افتد. کلید پیشرفت، امکان‌پذیر ساختن ادغام اطلاعات مربوط و بااهمیت در تصمیم‌گیری، تحلیل و گزارش‌گری مدیریت است. حسابداران حرفه‌ای در سراسر جهان باید آستین‌ها را بالا بزنند و حقوق بشر را در نقش‌های خود در نظر بگیرند. چرا از همین امروز شروع نکنیم؟

پانوشتها:

- 1- UN Protect, Respect a Remedy Framework (PRR)
- 2- Business and Human Rights: Evolution and Acceptance
- 3- UN Global Compact's UK Network
- 4- Modern Slavery Act
- 5- Newmont Mining

منبع:

Tanya Barman, **New- and Important- Role for Professional Accountants in Assessing Human Rights Risk**, IFAC.org, 2016

بشر ممکن است در خور توجه باشد. ادغام ریسک‌ها و مسائل حقوق بشر با مدیریت کسب‌وکار، به تامین مجوز اجتماعی برای ادامه عملیات کمک می‌کند.

تخصیص منابع مالی بین تعدادی از فعالیتهای مختلف، همیشه ضروری است؛ چه برای تحلیل ریسک حقوق بشر در کشور باشد، چه مشارکت ذینفعان، ارزیابی پیامدها، یا یادگیری و توسعه. همچنین، بسته به خطر درونی، ممکن است نیاز به تخصیص منابع مالی محدود برای درمان و جبران خسارت باشد. پس اندازه‌های کوتاه‌مدت هرگز کفاف هزینه‌های درازمدتی که ممکن است پیش بیاید را نمی‌دهد.

حسابداران با تعهد به آیینهای اصول اخلاق حرفه‌ای، باید نه تنها اطلاعات و داده‌ها را به‌چالش بکشند تا اطمینان پیدا کنند ریسک‌ها و آثار حقوق بشر به‌طور اثربخش مدیریت شده‌اند، بلکه باید طر‌حهای اقدام برای تضمین به‌صرفه بودن رویکردها و پاسخگوبودن آنها به نیاز ذینفعان را نیز به‌چالش بکشند.

گنجاندن ملاحظات حقوق بشر در کسب‌وکار، به‌طور ویژه در سازمانهای پیچیده، یک فرایند تدریجی است. با این حال، هر چه زودتر این سفر شروع شود، پیشرفت به‌سمت کاهش